

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEJZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
Többesrői közlésnél 4 filléért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Magunk erejéből.

Két cikk.

I.

A székelységnek már minden jó barátja, jóakarója elmondta véleményét az ugynevezett székely kérdésre vonatkozólag. Mindannyian keresték, kutatták az okokat, a melyek miatt a székelység ilyen kétségbe-
ejtő helyzetbe jutott. Voltak olyanok, a kik anyagi téren, voltak olyanok, a kik az erkölcsiség mezején keresték a rohamos hanyatlás okát. Nem hiányoztak azok sem, a kik nemcsak a betegség diagnózisát igyekeztek megállapítani, hanem a szükséges gyógyítószerkesztéséről is alkalmas eszmékkel, javaslatokkal állottak elő. Vannak olyanok, a kik az állam segítségére apelálnak; vannak olyanok, a kik társadalmi uton akarják megoldani a kérdést. Nem helytelen azok nézete sem; nem kicsinylendő ezek törekvése sem. Az állam utján való segélyezés már meg is indult, hiszen csak a legközelebbi közgyűlés alkalmával számolt be szeretett főispánunk azokról az adományokról és kamatnélküli kölcsönök-

ról, a melyekkel a magas kormány a mult évi elemi csapások folytán mutatkozó in-séget akarta enyhíteni. Hisszük, hogy a magyar kormány segítő jobbjá ezzel még nem fáradt ki, hanem ezután is mindenkor és minden egyes esetben meg fogja mutatni, hogy a székelység nem mostoha gyermeke a magyar kormánynak. Hisszük, hogy meg fogja mutatni, hogy azon kis népsziget fölött, a mely századokon át előharcosa volt az anyaországnak, nem fognak az enyészet hullámai összezsapni.

Hát a társadalom mit tett? Még semmit. Tartanak előértekezleteket, majd fognak tartani nagy székely kongresszust is, a melyen üdvös határozatokat mindeneseret hoznak, de hogy eredményeket igen-e? az a jövő titka. A társadalmi mozgalom mindenestre üdvös lehet, s csak az egyedüli út, a melyen valami eredményt lehet elérni, csak hogy ki kell terjeszkedni a lehető legszélesebb körre. Vegyen részt a mozgalomban a társadalom, — a székely társadalom — minden tagja, hogy minden egyes tag érezze, hogy ő valóban egy tagja a társadalomnak, a kire a társadalom, az ál-

lam mindig biztosan számít, ha az örtüzek kigyulnak a hon határain. Azoknak, a kik társadalmi uton igyekeznek a bajon segíteni, oda kell hatni, hogy lehetőleg magából a nép alsó rétegeiből induljon először, mintegy annak az érzete, hogy reformra van szükség, s aztán a mozgalom az átalakulás érdekében, mert igen jól tudják mindazok, a kik a néppel érintkezni szoktak, hogy a mi felülről indul meg, azt a nép, még ha rá nézve üdvös is, félve, gyanakodva fogadja.

Ezen a téren pedig mindenesetre leg-többet tehetnek a nép közt lakó, a néppel naponként érintkező lelkipásztorok, tanítók és a jegyzők. A lelkipásztorok a nagyok iskolájában, a templomban, a tanítók a kicsinyek otthonában, az iskolában: a jegyzők pedig a társadalom minden rétegében. A papok és tanítók felvilágosítással, intéssel, dorgálással, a jegyzők a törvény paragrafusainak szigorú megtartásával bizonyára kelendő eredményt fognak elérni az erkölcsiség regeneratiojában a mi az anyagi javulást is maga után fogja vonni. Nem hiszem, nem hihetem el, hogy az a nép, a melyet

„SZÉKELY-UDVARHELY“ TÁRGZÁJA

Dalolgotok.

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárgyaja.)

Ha 'szomorú, ha vig vagyok,
Igy is, ugy is dalolgotok.
Fényben, árnyban mind meglátszik,
Mit a szívem kisugárzik,

Nem kérdem én dalaimról
Egyik, másik ember mit szól?
Mi gondja van a madárnak,
Mikor dalol önmagának?!

Kis levélke.

Barna kis lány feketében,
Bánatos köny a szemében.
A ki látja, megsajnálja:
— Barna kis lány, mért vagy gyászba?

— Mért bolygok a bánat utján?
Nem mondom el, ugyse tudnám...
Hej, de mennyit elbeszélne
Egy szomorú kis levélke!

Fülei Sz. Lajos.

A német levél.

Nem tudnék nagyobb igazságot mondani a világnak, minthogy a német szó bajosan megy

bele a székely fejébe. Nem mintha vastagabb volna a koponyája, mint bármely más halandónak, de sok száz év küzdelmei és tapasztalatai elvették kedvét a német beszéd kedvétől. Hej pedig a kinek a fufangra olyan sok esze van, bizonyonnyal megtudná tanulni a német betűt, hej de az a sok keserű csalódás...

Nem csodálkozunk hát, ha Ferenczy Mihály uramnak is, ki melleleg pap volt, csak ugy nehezen akadt meg egy-egy német szó, a különben okos fejében.

Gondoskodtak arról a Bach-korszak Beamterei, hogy a kiknek feje bevette egyszer, az elnémetesedjék (hála Isten kevesen voltak), a kinek pedig nem kellett örökre meggyűlölni azt.

Történt pedig ezen időben, midőn a german furcsaságok diszvirágai leginkább nyíltak, hogy a tisztelendő szent atyának ügyes-bajos dolgai akadtak Udvarhelyen köztük a tanfelügyelőnél is.

— Isten hozta a tisztelendőség, szólította meg a tanfelügyelő, épen jókor jött, mert e perczen küldöttem egy sürgős levelet a postára címére, siessen kérje ki, hogy még ma elintézhessük.

Csak ugy szaladt a jó öreg a postára azon jó reménnyel, hogy majd vizsakapván levelét, nem kell még egyszer a messze falujából bejönni.

— „Minden halandó dicséri az Urat“, szólott a pápaszemes postatiszthez az öreg. Én kérem az oklándi pap vagyok, a tanfelügyelő ur

épen most küldött nekem egy sürgős fontos levelet, legyen szives adja ki nekem, hogy ne kelljen még egyszer bejönnöm.

Magasra tolt a postás szürke szeméről borzas szemöldöke fölé rettenetes pápaszemét s szörnyü gorombán felel vissza:

— Hogy Ur vagyok tudom, ticsérni enkem senki se nem, mert mákák mákár pákk, mákár nem pákk, mákár nem kánfelügyelő, mákár nem kánfelügyelő, ez udvarhelyi post, nem oklándi post, elmehetsz.

Majd kőbálványá vált az öreg az ijedségtől, hogy mifele ember lehet ez, hogy így megváltozott a világ, mióta itt nem járt. Hja más idők más emberek.

Busan ballagott vissza a tanfelügyelőhöz hogy biz ő nem kapott levelet s hogy megtudta hogy még egyszer be kell jöjjön, még busabban ballagott haza falujába.

Pár nap mulva hallja, mi történt Gagyba, hogy nem mernek a föld végére szántani, nehogy felbillenjen, elhatározta megírni öcscsének. Hej, de nagy fejtörést okozott neki, hogy tudja ezt megírni, hiszen ha a világ így megváltozott, bizonyosan az öcsce se tud magyarul, megírta hát németül:

Di gagyisen Löhnen, szanten ihren földén, nicht a végre menni felgebillen vorden zájüstb. Hogy aztán az öcses uram megértette, arról hallgat a krónika, de hogy a székely fejbe bajjal megy a német tudomány, az már szent igaz.

Páffy Aladár.

a századok tomboló viharjai csak megintgattak, de meg nem semmisíthettek, kellő vezetéssel, a társadalmi erők együttműködésével saját erejéből újra talpra ne tudna állani. Mert mindaz, a mi felülről történik, akár az állam, akár a társadalom révén, csak ébresztgetés, valóban csak önjeléből ébredhet fel kétségbeesítő álmából.

Én hiszem, hogy a székely nép maga fogja elkészíteni azt a medicinát, a melytől új életre kel s a melyet számára már annyian praescribáltak, de elkészíteni még senkinek sem sikerült.

Ferencz Miklós.

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. közig. bíróság 1324—900. sz. határozata: „A rendezett tanácsu városi rendőrkapitányok évi javadalmának az 1886. évi XXII. t.-cz. 66. §-a szerint való megállapításánál a tisztii javadalom fogalom körébe a működési napi — és jutalom díjak be nem sorozhatók. A lakpénz kérdését az idézett törvényszakasz egyáltalán nem érinti.“ A m. kir. közig. bíróságnak 9545—99. sz. a. határozata: „8000 léleknel kisebb népességű községben, ha rendes vágányu vasuti állomással bírnak is, de sem a megyének, sem a törvényszéknek nem székhelyei, a cselédek I. oszt. kereseti adója a legkisebb fokozatban vetendő ki.“ A m. kir. közig. bíróságnak 12880—99. sz. határozata: „Ha a község ingatlan veszt s az illeték fizetését magára vállalja; a vételi illeték első sorban a községtől követelendő.“ A m. kir. pénzügyminiszternek 4742—901. sz. a. határozata: „Az adó kivetésnél használt sértő kifejezések dorgálással, esetleg pénzbírsággal is megtorolhatók.“

Világnapló.

— május 8.

A képviselőház e héten letárgyalta a honvédelmi- és pénzügyi tárca költségvetését és tárgyalás alá vette a bosnyák vasutakról szóló törvényjavaslatot. Lukács László pénzügyminiszter a pénzügyi tárca letárgyalása után betérjesztette az appropriációs törvényjavaslatot, mely szerint a magyar korona országainak rendes kiadása 1902. évre 997,237.617 korona; átmeneti kiadásai: 34,385.287 korona; beruházó kiadása: 60,242.962 korona. A főrendiház is ülésezett e héten. Több keblü ügy elintézése után vita nélkül elfogadta a Mexikóval való kereskedelmi viszonyunk rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Széll Kálmán miniszterelnök előterjesztésére ő felsége kinevezte Láng Lajos dr. egyetemi tanár országgyűlési képviselőt és volt pénzügyminiszteri államtitkárt magyar kereskedelemügyi miniszterré. Zsilinszky Mihály közoktatásügyi államtitkár nyugalomba vonulásáról elterjedt hírrel szemben a fővárosi lapok írják, hogy illetékes helyen e hírt alaptalannak és a valószínűségnek meg nem felelőnek mondják. A székely nép gazdasági felségítésére megindult állami akció vezetésével a földmivelésügyi miniszter Sándor János Maros-Torda vármegye, Maros-Vásárhely sz. kir. város és Kis-Küküllő vármegye főispánját bizta meg. A kormánybiztos működését június hó 1-én kezdi meg, mely alkalommal egyik fővárosi lap szerint Kis-Küküllő megyei főispáni állásáról le fog mondani. Kormánykörökben azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a kereskedelmi tárca keretéből a közlekedési ügyek kiszakításával egy új vasuti miniszterium állításuk fel.

Egyik fővárosi lap szentpétervári tudósítója távirati tudósítást küldött, mely szerint határozottabb alakot kezd ölteni azon több ízben

felmerült hír, hogy Mirkó montenegrói herceg lesz Szerbia trónörököse. E hír nagyobb pozitívást azon körülmény következtében nyert, hogy Mirkó herceg házassága révén az Obrenovics dinasztiaval rokonságba lép. Brüsszelben belga katonák összeesküvést szöttek Albrét herceg trónörökös ellen. Tervbe volt véve, hogy a mikor a trónörökös a kaszánya udvarára lép, az ablakból reá lönek. Az összeesküvés azonban idejekorán felfedeztetett s az anarkista elveket valló katonákat elfogták. A zsidó kivándorlás Romániában még mindig nagy, dacára annak, hogy a kormány engedékenyebb eljárást tanúsít velök szemben. E héten 3000 zsidó vándorol ki Amerikába a Jewish Colonisation Assotiation költségén. Hollandia ifjú királynéja nagy beteg. Állapota a kezelő orvosok kijelentése szerint válságosra fordult. A királyné idétlent szült s ez sodorta veszedelembé fiatal életét. Oroszország poltavai kormányzóságának öt kerületében statariumot hirdettek ki. E kényszer intézkedés oka az elterjedt paraszt lázadás

Alispánunk évi jelentése.

II.

Damokos dr alispán a községi ügyekről is beszámol s azoknak különösen vagyoni helyzetéről ad tájékoztatást. Az 1. rendezett tanácsu város és 134 község pótadójából a következő eredmény áll elő: 36 községben pótadó egyáltalán nem volt; 50 százaléknál magasabb 39; 50 százalékon aluli 59 községben; 100 százaléknál magasabb községi pótadó azonban egy községben sem volt. Az előző évihez viszonyítva — emelkedés tapasztalható 46, apadás 31, maradt a múlt évi pótadó 58 községben. Az emelkedések okai minden egyes községnél indokolva vannak. Ezzel kapcsolatosan megemlékezik alispánunk a közbirtokossági vagyonek kezeléséről is, melyek lelkiismeretes ellenőrzését szintén egyik főfeladatául tűzte ki.

A közegészségügy állapota részben kedvező volt; azonban kedvezőtlené vált a hevenyfertőző bántalmak miatt, melyek szórványosan az egész év folyamán uralkodtak, sőt az utolsó negyedben járványos jelleget is öltöttek és több helyen az iskolák bezárását tette szükségessé. A vörheny 379 esete közül meggyógyult 276, meghalt 103; kanyaróban 206 gyermek volt, kik közül meggyógyult 194, meghalt 12; módosított himlőben 86 közül 35 meggyógyult és 1 meghalt; ronsoló toroklobban 79 megbetegedés közül 66 gyógyult és 18 meghalt; hasihagymáz 52 esete közül 44 gyógyult és 8 meghalt; vérhas 13 esetben volt, melyből 11 meggyógyult és 2 meghalt; hökhurutban 579 gyermek volt s ebből 470 meggyógyult és 13 meghalt s év végén 95 ápolás alatt maradt. Orvosrendőri hullavizsgálatot 82 esetben végeztek. A vármegyei kórházban összesen 946 beteget ápoltak. Műtétet 312 esetben végeztek. Mig 1900-ban a betegfelvételek száma 658 volt, addig 1901-ben 879-re emelkedett s az ápolási napok száma 17203-ról 31084-re szaporodott, tehát szinte megkétszereződött. A betegforgalom jelenleg is állandóan emelkedik. A közoktórház telkén és épületein számos atalakítás és újítás történt. S ha még a tervbe vett vízvezeték is elkészül, vármegyei közoktórházunk a legjobban és legmodernebben berendezett kórházak sorába lép. A vármegye területén a 7—16 éves vakok száma 4 és 1 javulófélben levő pellagrás van. A múlt évi népszámlálás szerint pedig 101 férfi és 51 nő elmebeteg találtatott, akik közül 92 egyén idiota és hülye. 6 férfi és 4 nő küldetett a budapesti Pasteur-intézetbe s azok mind gyógyultan kerültek haza. A vármegye területén 16 oltó-orvos 3522 első és 4181 újraoltást sikerrel végeztet, 7 anya, 1 fiók és 1 kézigyógytár működött, melyeknek felszerelése és kezelése szabályszerű volt.

A vármegye fürdőinek forgalmát tekintve,

Homoród-fürdőn 335 állandó és 94 ideiglenes, összesen 429 vendég volt; Korond-fürdőn 240 állandó és 93 ideiglenes, összesen 333 vendég volt; mig Szejke-fürdőn 56 állandó vendég tartózkodott. Korond-fürdőre nézve megjegyzi alispánunk, hogy az Gáspár Gyula fürdőtulajdonos vezetése- és kezelésében általában dicséréttel említhető, mert a tulajdonos áldozatkészségéből minden ponton a modern igényeknek megfelelő haladás tapasztalható. Ezzel szemben a kápolnásóláshalvi Homoród-fürdő adminisztrációját teljesen a fürdőbiztos főszolgabíróra kellett átruházni; aki minden tekintetben most már teljes intézkedési joggal bírván, a fürdő fejlesztésére szolgáló intézkedéseket saját hatáskörében teljesítheti. Eddig a magán villák kizárólag csak a tulajdonosaik által voltak használhatók. Ezután pedig albrétbe is adhatók lesznek. Aminek már is meg van a jó hatása, mert e tavaszon két új villa fog felépülni.

A vármegye területén 18 orvostudor, 1 sebész-mester, 62 szülésznő és 92 képesített halottkém működött a múlt évben.

Közmívelődés.

Az udvarhelyi esperes ker. róm. kath. tanító egyesület sóvidéki fiókköre a f. évi április hó 29-én Etéden tartotta a tagok élénk és buzgó részvételével — tavaszi gyűlését. Szt. mise és „Veni Sancte“ után a helybeli róm. kath. iskola tantermében összegyűlvén, örömmel láttuk gyűlésünkön a helybeli áll. el. iskola tantestületét megjelenni. Első sorban Papp Gyula helybeli plebános tanított a IV-ik osztályban a hittanból a keresztség szentségéről; azután Bálint Zoltán helybeli tanító tanított az I. osztályban a számtanból a 20-as számkörben az 5 számjeggyel a nagyobbítást és a kisebbítést. Miután a gyermekek hazabocsáttattak, Süller István sz.-tamási plebános elnök tartotta megnyitóját, melyben a tanító szerény, csendes, feltűnést keltő munkáját a dolog valóságában sokkal többet érőnek mondotta, mint a nagyhangú szajaskodását azoknak, kik valójában a haza boldogságáért s felvirágzásáért annál többet nem tesznek; majd visszapillantásra buzdít az iskolai év végén s azon conclusiora jut, hogy az ily visszatekintés új tapasztalatokra tanít, a mennyiben a lelkiismeretes tanító mindig rá fog jönni azon esetleges hiányokra, tévedésekre, a melyek pótlásra szorulnak, végül kiemelve a kötelességek megtanulásának szükségét, a gyűlést megnyitottak nyilvánítja. A megnyitó nyoman elhangzott éljenzés után a múlt gyűlés jegyzőkönyve olvastatott föl s az minden észrevétel nélkül hitelesített. Ezután elnök Hlavathy Gizella, atyhai tanítónőt — mint testületünk új tagját — mutatta be, kit a testület éljenzés közt szeretettel fogad keblébe. Veress István atyhai tanító szavaltta Ábrányi Emilnek „Erős hit“ című költeményét, Gyuresovecz Károly ülkei tanító pedig felolvasást tartott ily czímmel: „Minő tulajdonságokkal bírjon a tanító, hogy mint nevelő feladatát kellően betölthesse.“ Következett a tárgyalásra kitűzött vitatétel: a faiskolákra vonatkozó új vármegyei szabályrendelet. Ezen tételre való többoldalú hozzászólás, után a testület megállapítja azt, hogy ezen szabályrendeletnek csak úgy lesz meg a kitűzött üdvös eredménye, ha azt a közigazgatás különösen a községi előljáróságokkal szemben szigorú intézkedésekkel végrehajtja, s ha maga a közigazgatás alapítja meg minden faiskolakezelőnek díjazását, illetve annak összegét. Ezen megállapodásokból kifolyólag a testület Süller István elnöklete alatt Bálint József oroszhelyi, Gál Imre szentkirályi és Gyuresovecz Károly ülkei tanítók személyében egy bizottságot küld ki, feladatául tevén, hogy a testület azon megállapodásait kérvénybe, foglalva, azt illetékes helyen nyújtsa be. Birálatok a következőképen ejtettek meg: Papp Gyula helybeli plebános hittani tanítása, ugyszintén Bálint Zoltán

helybeli tanító számtani tanítása jól sikerültnek nyilvánított, Veress István szavai és Gyurcsóvecz Károly felolvasása éljenzéssel honoráltatott s előadókknak köszönet nyilvánított. Elnök ezután az alelnök választás során szép szavakkal emlékezik meg Kerecsy Lajos korondi tanító, most lelépő alelnök érdemeiről és buzgó tevékenységéről, melyet nevezett úgy is mint alelnök, s úgy is mint a testületnek egyszerű tagja mindenkor kifejtett, indítványozza, hogy ezen érdemeiért neki jegyzőkönyvileg elismerés és köszönet szavaztassék, mit a testület zajos éljenzéssel tesz magáévá. Ezután alelnöknek általános lelkesülés mellett újra Kerecsy Lajos választott meg. Indítványok során elnök kegyeletes szavakkal emlékszik meg az oly korán és hirtelen elhunyt Balog István tanfelügyelőről s emléke jegyzőkönyvünkben megörökítették. Ugyancsak az indítványok során egyértelműleg elhatározta a testület, hogy vármegyénk ujonnan kinevezett tanfelügyelőjét, Sziklay P. Gyula új tanfelügyelőt tiszteletteljesen feliratilag üdvözlí s úgy magát, mint minden egyes tagját jóindulatába ajánlja s ennek fogadásával elnököt és jegyzőt megbizsa. Elnök szíves szavakkal üdvözlí a gyűlésünkön megjelent helybeli áll. el. iskola tanterületét, mihez a testület zajos éljenzéssel járult hozzá, ezen üdvözlésre hasonló szíves szavakkal felelt Bakó igazgató-tanító. A jövő gyűlés Oroszhegyen október hó 2-ik felében lesz, ezen gyűlés tárgysorozatának megállapítása után elnök a gyűlést lelkes, buzgó szavakkal berekeszti. Gyurcsóvecz Károly, fiókköri jegyző.

Tanárok gyűlése Az országos polgári iskolai egyesület „Marosmenti köre” igen látogatott gyűlést tartott május 7-én Tordán. A gyűlésen elnököltek Gyöngyössi István. A hat vármegye polg. iskolák tanárain kívül jelen voltak még a gyűlésen Betegh Miklós, Torda-Aranyos vármegye alispánja, Téglás István, tanfelügyelő, Velits Ödön, Torda város polgármestere, Sándor Ákos, főispáni titkár, stb. A gyűlés megnyitása után megleg szavakban üdvözölte a tagokat a tankerület nevében Téglás István tanfelügyelő. Varga Dénes, tordai polg. iskolai igazgató pedig a kör nevében méltányló szavak kíséretében nyújtotta át az elnöknek 30 éves működése alkalmából többek aláírásával a következő elismerő szavakat tartalmazó iratot: „Tekintetes Gyöngyössi István áll. polg. isk. igazgató urnak, mint az Orsz. Polg. Isk. Egyesület „Marosmenti köre” elnökének. Kedves Elnökünk! A „Marosmenti Kör” tagjai örömmel értesültek arról, hogy már 30 éve mult annak, mikor Kedves Elnökünk a magyar népoktatásügy munkásai közé állott. Azóta több munkakörben, de mindig ugyanezen ügy szolgálatában állandó buzgósággal dolgozott, s a mőta a polgári iskolák tanárai közé lépett, ezen iskolának és tanári személyzetének javáért áldozatra kész lelkesedéssel dolgozott és munkálkodik ma is. Ezen érdemeinek elismerése gyanánt úgy is, mint érdemes Kartársunk, úgy is, mint körünknek közszeretben részesülő Elnöke fogadja szívesen a mai gyűlésen megjelent tagtársak üdvözlését s azon jó kívánatát, hogy az Isten ajándékozza meg hosszú, boldog és hasznos munkálkodását megillető sikerekkel gazdag élettellel. A Kör tagjainak eme spontán megnyilatkozó jó kívánatait az elnök könnyekig megtehető szép szavakkal megköszönvén, kezdetét vette a gyűlés, a melynek kimagasló pontjai voltak a következők: Hints Sándor marosvásárhelyi tanár elismerő szavakban emlékezett meg elhalt Nemes Ödön marosvásárhelyi polg. isk. igazgató érdemeiről. Greiner József, tordai tanár szép tanulmányra valló módon értekezett a geologia köréből, kutatások alapján mutatván ki és szemléltetvén hazai, de különösen Torda vidéke követéit. Dömök Erzsébet, nagyenyedi polg. isk. igazgató és Kovács Dániel, tordai tanár, előbbi a polgári iskolákba történő felvételek tanterv különözetű eljárások különféleségéről, utóbbi a polg. iskolai olvasókönyveknek nem egységes alapon való szerkesztéséről provokáltak élénk eszmecsere. Több adminisztratív természetű ügy letárgyalása után egyhangulag választották meg a következő három éves ciklusra a tisztikart; Gyöngyössi Istvánt elnöknek, Kovács Dánielt alelnöknek, Hints Sándort titkárnak, Péter Antalt pénztárnoknak. Táviratban üdvözölte a gyűlés Wlascics Gyula minisztert, Morlin Emil osztálytaná-

csost, Lád Károly Orsz. Polg. Isk. Egyesületi elnököt. A tordai polgári iskolák tanári kara által rendezett családi jellegű lakomája zárta be a minden tekintetben magas színvonalon álló gyűlést, a melyen nem egy szebbnél-szebb pohárköszöntőbe eltettek azokat, a kik a polgári iskolák színvonalának emelése érdekében munkálnak. (n.)

A fenségesről.

— Irta: Nosz Gusztáv. —

(2-ik folyt.)

Az ellentét körébe az első kelleke a fenségesnek: a rögtönösség, vagy hirtelenség.

Lássunk néhány példát.

Ha a magas Tátrát úgy szemlélhetjük, hogy az a maga nagyságában hirtelen feltűnik, a látvány sokkal fenségesebb, mint az, ha csak fokról-fokra bontakozik ki előttünk teljes pompájában. Tegyük föl, hogy egy magas csúcsra fölérvé, a kilátásunkat köd zárja el és semmit se látunk. De ime a ködfátyol széteszik és a egyszerű panoráma elénk tűnik hirtelen. Ez elementáris erővel fog hatni reánk. Vagy ha éjjel kilépünk a szabadba és az égboltozat a maga millió és millió ragyogó csillagaival hirtelen feltűnik előttünk, ez a tűnemény is fenséges lesz.

A góth stíli templomok belseje szintén fenséges hatású, mert nem csak külsejük van ellentétben a köznapi élet építészeti formáival, hanem különösen belsejük is, hol a világosság és a homályosság közti ellentét szembeszökőbb.

Nagy férfiak életében és sorsában hasonlóképpen a váratlan, hirtelen katastropha idézi elő az esztetikai fenséges hatást. Ilyen egyszerű ellentétet találunk, pl. Caesar életében, midőn öt világhatalmának magaslátáról az ellene intézett rettenetes merénylet hirtelen a halálba sodorta.

Szem-előtt tartva, hogy minden fenségesnek alapja és lényege az ellentét, mely semmi közvetítő tagokat nem tűr, megtaláljuk az ellentétben a fenségesnek 2-ik jellemvonását: a távoliséget oly értelemben, hogy az ellentét tiltja, miszerint a fenséges, a dolgok közönséges szemlélete körébe, a köznapi világításba hozzuk, mert ekkor megszűnnek az ellentét.

A mit közelről tisztá mielőttében szemlélhetünk, az egészen világos előttünk, a mit pedig csak bizonyos távolban láthatunk, az vagy egészben, vagy részben homályos. Az alakok a homályban ugyanis elmosódnak, de ez által nagyobbakká lesznek, a világosság ellenben megkisebbiti a tárgyakat. Innen van az, hogy a homály növekedése a fenség hatásával kapcsolatos. Minden fenséges tehát bizonyos tekintetben titkoszerű, mystikus, s csak nagy s bizonytalan körvonalakban kidomborodó kell, hogy legyen. A minék a hatásait pontosan látjuk; a mit részekre és egyes mozzanatokra bonthatunk, az nem gyakorolja a fenségesnek benyomását.

Lássunk néhány példát.

1. A sötét éjjel. Ez a sötétség fenséges, mert a dolgok benne homályban maradnak, az egyes részletek nem jutnak érvényre. Az éjszaka még mást is tesz. A nappali világításban az egyes tárgyak szórakoztatólag hatnak, de az éjszaka megszünteti a szórakoztatás lehetőségét; éjjel szükségképpen összeszedjük gondolatainkat, lelkünk mélyebben és erősebben működik.

2. Hegytájék sohasem fenségesebb, mint hajnalhasadtakor, a holdvilágos éjjel, mikor ott az egész mindenség mystikus fényben uszlik és a nagy s távoli kontúrok kísértetiesen tűnnek elő. Góthikus tornyok, a Szent István temploma, a szürkület homályában inkább hatnak a képzeletre, mint verőfényben, mert mint egy komor szellemvilág symbolikusan tűnnek föl. Ott van továbbá a halál. Ez is minden tűnemények közt a legfenségesebb, mert a dolgok közönséges és megszokott köréből eltávolít és szintén a mysticismus fátyolába van burkolva.

Fejtegetésünk fonalán ahhoz a ponthoz jutottunk, a mely esztetikai tekintetben rendkívül nevezetes, t. i. magához az emberhez. Vegyük pl. a történelmi nagy alakokat. Ezek is fenségesek és ilyenek maradnak, míg bizonyos ellentétet látunk köztük és más halandók között. Egy fenséges színben tűnjének fel előttünk; magunkat velők szemben kicsinyeknek kell hogy érezzük. És csak akkor lehetséges, ha őket szintén bizonyos titokzatosság veszi körül, s ha bizonyos elzárkózottságban vannak. Mert pl. ha a hősokeket aprólékoságaikban gyarló emberi vonásaikban látjuk, az már a fenségesnek rovására esik. Ezért helyesen mondja Goethe, hogy a komornyik előtt nincsen hős.

A mint látjuk tehát, a nagyságot — hogy fenséges legyen — nem szabad részekre felbontani.

Pl. a nagyszerűség jellegével bir az a historiai jelenet, a mikor Luther Márton az egyszerű, igénytelen barát a wormszi német birodalmi gyűlésen a hatalmas császár és fejedelmek előtt ismeretes híres beszédét következő szavakkal fejezte be: Itt állok, nem tehetek másképen, Isten engem úgy segítjen. Amen.

Luther ebben az alakban teljes nagyságában áll előttünk. De ez a képzetünk esztetikailag elgyengül, ha megtudjuk, hogy beszédének végén reszketett, hogy hangja elveszítette hatalmát, hogy utolsó szavait csak a legközelebb állók hallották.

Hogy annál tisztább legyen előttünk a fenséges fogalma, még néhány példával kell állítást megvilágítanom, a mely példák a távolnak érzéki képzetét kettős, t. i. térbeli és időbeli értelemben tüntetik fel.

(Folyt. köv.)

Tisztviselők érdeke.

A tisztviselők fizetés rendezése. Megbízható forrásból vesszük a hírt, hogy a tisztviselők fizetés rendezését tárgyaló javaslatok a pénzügyminiszteriumban már készen vannak. A javaslat szerint a XI. fizetési osztályt egészen eltörlik és az összes állásokat tiz fizetési osztályba fogják sorozni. Minden fizetési osztályban két fokozat fog létesíteni. — A javítás egyelőre a VIII. fizetési osztályig bezárólag fog történni és pedig a következő módon. A X. fizetési osztály I. fokozatában levők 2000 kor. II. fokozatában levők 1500 K. fizetést kapnak. A IX. fizetési osztály I. fokozatában 3000 K és II. fokozatában 2500 K lesz a fizetés. A VIII. fizetési osztály I. fokozatában végül 4000 K és II. fokozatában 3500 K fizetést állapítanak meg. A jelenlegi lakpénzek csak annyiban változnak, hogy átlag véve 200 K lakpénz emelés van minden osztályba kilátásba helyezve. Értesülésünk szerint a fentközlött értelemben megszerkesztett javaslatok a legnagyobb valószínűség szerint már e hónap első felében a Ház elé fognak terjesztetni.

Aldozatok. Nagyon egyszerű logika, ha valamit a „régijó világban” nem volt jó, akkor az bizonyára a jeleni rossz világban sem lehet jó, már pedig én úgy hiszem, hogy az uszoráskodás ép úgy czudar egy mesterség volt hajdan független fénykorában, mint a hogy most sem valamit dicső foglalkozás. Igaz, hogy a régi időben nem védekeztek sok által ellene, bár most is hiába, hanem a hogyan adta a koma, úgy fogadta el a pénzt a sógor, mert hát már akkor is megvalának a közvetítők, a mint hogy vannak most is. Nem sok a különbség a régi és új uszora között, de mégis igen lényeges és nagy, mert az akkori tisztességes földmivelő vagy iparos valahogyan csak szabadulhatott, de a mostani szegény áldozatok a nemzet középosztályának egyrésze a hivatalnok kar került a hálóba. Oh a szolga a tisztviselő ural szemben nagyon elözékeny, ha pénz kell szívesen közvetíti Jákob vagy Izrael forintjait s nem is drágán, mert egy hónapra egy forint után csak 10 krt kér, a mi nem is olyan sok ahhoz képest, mint midőn 10 forint helyett 10 nap után 14 forintot kell fizetni; méltóztassanak csak után számítani, hány százalék ez? Mondhatják, ne fogadja el a hivatalnok? De hát mit csináljon, hogy éhen ne haljon, s mi lesz a vége? Mi lenne más, minthogy már előrehónapokkal „elvan a n a d v a” a fizetése s jóformán maga sem tudja kinek. Oh a szolga, az titoktartó, az el nem mondaná felvilágért senkinek! Meg aztán van esze is ám hozzá! Nem kölcsön adja, hanem felteszem kölcsön adott 5 frt helyett adós maradok 7 forinttal mosás árába; már pedig ez azt hiszem eléggé tisztességes foglalkozás! Ilyen viszonyok között természetesen a munkaidőt legnagyobb részt a pénz után való futkosás, anyagi gondok foglalják el, úgy, hogy komolyan saját hivatásával sem foglalkozhat. Sokat irhatnék még róla, mert nagyon jól ismerem ez ügyet, de jelen alkalommal csak a hivatali főnök urak figyelmét hívom fel szolgálaink eme üzérkedéseire!! T.

Egyházi élet.

A helybeli ev. ref. papi állomásra Bartók György dr. püspök pályázatát hirdetett. Határidő a pályázati kérvények beadhatására e hó 20-ika.

Egyházmegyei gyűlése volt az udvarhelyi ev. ref. egyházmegyének e hó 9-én Menyhárt András esperes elnöklésével városunkban. Heller János gróf

lemondásával a megüresült algondnoki tisztre Ráczkői Sámuel drt, Somogyi Albertet és Máté Pált jelölték; jogtanácsosnak pedig Pál Ernő dr ügyvédet választották meg.

Iparügyek.

Versenyárgyalások. Kézdí-Vásárhelyt 123.367 K 23 fillérrel a polgármesteri hivatalban e hó 17-én d. e. 9 órakor városi vígadó építésére 5 százalékos bantpénzzel árlejtés lesz. — A héjjasfalva-csikgyimesi állami közuton helyreállítandó hidra (2675 K 15 f) egyedül Feder Mihály és Sigmund Mihály segesvári társvállalkozók 0.1 százalékos árengedéssel tettek ajánlatot és azt elfogadták.

Tanügy.

Felvétel a nagyszobeni tanítónőképző intézetbe. A következő 1902—1903. az I. osztályba felvételért folyamodhatnak a 14 életévüket betöltött olyan leányok, kik a felső leányiskolát, a polgári, vagy felsőbb leányiskolát, vagy a leánygimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték. Felvételi vizsgálat nélkül, de pályázati kérvények alapján történik a felvétel. A felvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. Keresztlevel, 2. iskolai bizonyítvány a megelőző isk. évről s az idej időszaki értesítő, 3. orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvényben kiteendő, hogy benlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Benlakási havi díj 18 frt (36 korona). A kérvényeket az intézeti igazgatósághoz június hó 15-ig kell benyújtani. A felvétel július hó első napjaiban lesz elintézve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek. A III. osztályba felvehető a kik kisdédvönői oklevelet szereztek, vagy a felsőbb leányiskola esetleg a leánygimnázium hat osztályát végezték. Az ilyen tanulók az I. és II-ik évfolyam külömbözeti tárgyaiból vizsgálatot tesznek. A benlakásról prospectust szívesen küld az igazgatóság. Nagyszobon, 1902. május 1-én. Dr Bilinszky Lajos, képző-int. igazgató.

Különfélék.

— **A ref. kollegium hangversenyére** a jegyek nagy része el kelt. Ma már d. e. 10 órától, a kollegium tornacsarnokában a rendezőbizottságnál lehet jegyet váltani. Hisszük, hogy a hangverseny erkölcsi s anyagi sikere a lehető legjobb lesz. Ezt mutatja úgy a városi, mint a vidéki intelligencia kiváló érdeklődése s főleg a lefolyt próbák engednek arra következtetni, hogy a program minden egyes száma művészi élvezetet nyújt a közönségnek. Hogy a nagyszobai Bethlen-odát annál közvetlenebbül élvezhesse a közönség, a rendezőség az óda szövegét lenyomatta, melyet az izlésesen kiállított műsorral együtt este fognak szétosztani. A Milodanovics őrnagy számjánál — a tárogatónál egy rövidke bevezetés előzi meg a kurucz nótákat, mely hivatva lesz arra, hogy a hallgatóság lelkét ringassa bele azon dicső korba, melyről ma a tárogató hangjánál modhatnak, hogy az így felcsigázott lélek annál mohóbban szívja magába a tárogató édes-bus danáját.

— **Kinevezés.** Vármegyénk főispánja Tamás Péter harmadéves joghallgatót a helybeli szolgabírói hivatalhoz járási irnoknak nevezte ki.

— **Halálozások.** Magyarhermányi Baló András 1848—49-es honvédermester életének 80-ik évében e hó 6-án rövid szenvedés után elhunyt városunkban. Halálát Baló Béla, Baló Berta férj. özv. Grega Józsefné, Baló Zsigmond és Baló Anna, mint gyermekei s több közeli és távoli rokona gyászolja. Parajd közönségének is nagy halottja volt az elmúlt héten. Weber András gyógyszerész életének 49-ik, boldog házasságának 14-ik évében rövid szenvedés után e hó 5-én elhalt. „Nemcsak szóval, de tettel is közel 20 éven át szolgálta a szekelység ügyét s gyámolította az ügyfogyottakat, segítette a szegényeket.“ Özv. Weber Andrásné szül. Laupp Ida, mint neje; Weber Hildegard, Ida,

Elfrieda, Melánia és Andor, mint gyermekei; özv. Dahinten Sámuelné, mint anyósa; Laupp Frigyes, mint apósa és neje Finta Karolina s gyermekeik; Conrad Henrik, Orosz Antal, Bartha Gábor és Hamernyik Béla, mint sógorai gyászolják.

— **Közgyűlés.** A szekelyudvarhelyi „Polgári Önképző- és Segélyző egyesület“ folyó év május hó 19-én d. u. 2 órakor saját nagytermében közgyűlést tart, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívotnak. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárnoki jelentés. 4. A kiküldött bizottságok jelentésének felolvasása és a költségvetési előirányzat megállapítása. 6. A tisztviselői és választmányi tagok lemondása és újráválasztása. A választmány.

— **Tanítók figyelmébe.** A vall. és közokt. miniszter a budapesti I. kerületi és a kolozsvári áll. tanítóképző intézetben a folyó évi nyári nagy szünidő alatt az alkalmazásban lévő elemi iskolai tanítók számára továbbképző tanfolyamot rendeztet, melynek célja, hogy a tanfolyamon résztvevő tanítók ismereteiket felfrissítsék és kiegészítsék, tanítói képességüket a gyakorlatban is fejlesszék. Az állami tanítók hivatalból fognak kirendelteni. Azon hitfelekezeti tanítók, kik valamelyik tanfolyamon saját költségükön kívánnak résztvenni, ez iránti kérvényüket sürgősen, de legkésőbb f. hó 14-ig a kir. tanfelügyelőséghez nyújtják be. A kérvényhez az iskolai helyi hatóságnak bizonyítványa csatolandó, a melyben folyamodónak tényleges alkalmazása és életkora igazolandó. Ugy az állami, mint a hitfelekezeti tanítók a tanítóképző intézet internátusában nyernek teljes ellátást.

— **A szekelykereszturi Szekely Társaság** látogatott ülést tartott szerdán este, melyen a szomszédos községek lelkészei közül megjelent néhány érdeklődő. A tárgyalás főpontjai a következők: A templomozás alatti korcsmázás és tbcz sztgoru betiltása érdekében megkeresi megyénk alispánját. A leendő betiltás foganatosítását az egyes társulati tagok is ellenőrizni fogják s a Sz. T. fogja a jelentéseket eszközölni. Györffy Gyula munkára, kitarásra buzdító levelét, nagy lelkesedés közepette olvasták fel. Bartók Lajos a Petőfi Társaság elnöke és Ferenczi Zoltán az egyet könyvtár igazgatója levelei alapján tudomásul vette a társaság, hogy a Petőfi Társaság örömmel üdvözli és veszi tudomásul az eszmét, mely szerint az a ház, hol Petőfi utolsó vacsoráját elköltötte, emléktáblával jelöltesék meg. További kutatások végzését is elhatározta a Társaság. A gyergyóalfalvi égettek javára a Sz. T. 6 koronát adományozott, mely összeghez még adakoztak: Baczó Lajos ref. pap 2 K, Kovács István ref. pap, Pap Mózes tanár, Jéger József gyógyszerész, Jakabházi Samu főbíró 1—1 koronát. Összesen 12 korona. A társaság örömmel vette tudomásul, hogy a szekely kongresszus rendező bizottsága a társaság két tagját felkérte előadókul: Borbély Sámuel felkérte „Udvarhelymegye népoktatási állapota és szükségletei“ tétel; és Barabás Endrét, „a romániai magyarok helyzetének javítása“ tétel előadójául. Végül a budapesti Szekely Kör átiratai tudomásul vétettek.

— **Az Ipari és Gazdasági Hitelszövetkezet** ügye minden oldalról kedvező fogadtatásban részesül. Mult vasárnap a helybeli ipartársulatok elnökeinek egyrésze értekezletet tartott az előkészítő bizottsággal s a közérdekű czél megvalósítására nézve teljes jóindulattal nyilatkoztak.

— **Az Országos Kölcsönös Biztosító Szövetkezet** már 1900. év óta 100 százalékos utánfizetéseket követel s ezt sokan megfizették vármegyénkben is. A budapesti kereskedelmi és váltótörvénysszék f. évi április 16-iki ítélete szerint — az utánfizetésekre a tagok nem kötelezhetők, mert egy ilyen per alkalmából a szövetkezetet jogtalan követelésével a törvényszék elutasította. Azért tudatjuk ezt olvasóinkkal, hogy a szövetkezet minden utánfizetést követelő felszólítását utasítsák vissza s ha perbe fogná fogadjanak ügyvédet, mert minden költség a jogtalanul követelő szövetkezetet terheli.

— **Helyreigazítás.** „Alispánunk évi jelentése“ című, mult számunkban kezdődött cikkelyünk

első bekezdésének utolsó sorából az „ajánlotta“ szó elől — szedői hiba folytán — kimaradt ezen kitétel: „elismerte, sőt azzal is kitűntette, hogy más vármegyéknek mintaképül“ ajánlotta.

— **A budapesti kertészeti kiállítás,** mint tudósítónk értesít, nemcsak a nagyközönség, hanem a legelső szaktekintélyek véleményei szerint minden eddigit fölülmul és vetekedik bármely világgikiállítással. — Ezen siker oroszlánrésze Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő, a kinek kiállítása oly szép és fenséges, hogy e czég tulajdonosa nem győzi fogadni az elismerő nyilatkozatokat, melyek valóságos óvációszámba mennek. — A megnyitás napján József főherczeg személyesen gratulált Mauthner Ödönnek és bemutatta Klotild főherczegnőnek. Kedden ő felsége is meglátogatta a kiállítást és minden egyes csoportnál elismerését fejezte ki Mauthnernek. E világhírű czég, mely eddig 22 külföldi kiállításon az első díjakat vitte el. Ezuttal versenyen kívül jelent meg, hogy mellettn főképp a vidéki czégek is érvényesülhessenek, sőt ő maga is 3 tiszteletdíjat ajánlott fel a kiállítás ügye érdekében. — Mauthner csoportjai 15 főhelyet foglalnak el az iparcsarnokban és az előtte levő területen. — Olyan gazdag babér erdőt, pálmálgertet és szidus virágokat még nem látott a budapesti közönség, a winót Mauthner varázolt oda. Kiállított többi között viruló 1000 Crimson Rambler rózsát, 3000 nagyvirágú Cineáriát, több mint 4000 babérfát, melyek a kiállítás után eladásra kerülnek. 800 szegfűt 175 változatban stb. Még a szakemberek is oda nyilatkoztak: „tudtuk, hogy Mauthner nagy, de hogy ilyot is tud nyújtani az már igazán páratlan!“ A zsüri egész zavarban volt, hogy mivel fejezze ki elismerését és megbizta az elnökséget, hogy magasztaló hangu levélben mondjon köszönetet Mauthnernek, a miért a kiállítást oly magas színvonalra emelte.

— **A szekely kisipar segítése.** A m. kir. honvédelmi miniszter a m. kir. honvédség 1903. évi lábbeli szükségletéből 16300 pár bakkancs és 6700 pár könnyű cipő készítését a hazai kisiparosokra bizza. Ebből évenként a szekely kisiparosok is jelentékeny mennyiséget szoktak vállalni. Az idej ajánlatokat július hó 1-ig kell beadni, mert később nem fogadtatnak el.

— **Hirtelen halál.** Kádár András homoródmási lakos Szentegyház-Oláhfaluban egyik korcsmahelyiségben hirtelen meghalt. Halálát guttaütés okozta.

— **Az utcák számozása** csak nem akar megvalósulni városunkban. A vármegye legkisebb faluiban is tul vannak már ezen csekélységnek látszó, de fontos közszükséglet képező munkálaton.

— **Egy öregasszony öngyilkossága.** Özv. Demeter Ferenczné szül. Fancsali Zsuzsanna 76 éves e hó 5-én d. e. az id. Demeter Sándor csűrében felakasztotta magát Ülke községben.

— **Vizsgálatok** a szokott olcsó árban és kiváló minőségben kaphatók kiadóhivatalunkban.

Törvényszék.

Bűnügyi tárgyalások. A helybeli kir. járásbírósnál e hó 7. és 9-én megtartott tárgyalások alkalmával a következő vétségek kerültek elintézésre: László Ferencz hodgyai lakos súlyos testi sértés vétségéért 6 heti fogházra és 1 napi fogházra átváltoztatható 10 K pénzbüntetésre; Tófalvi Kovács Márton szekelyudvarhelyi lakos lopás vétségéért 5 napi fogházra ítéltetett. Berkecz Sándor szekelyudvarhelyi lakos sikkasztás vétségének vádjá alól — vádelejtés folytán — felmentetett. Balázs Károly István szentegyház-Oláhfalvi lakos lopás vétségéért 1 napi fogházra ítéltetett.

Közgazdaság.

Gazdánk figyelmébe. Sz. 162—1902. A gazdasági egyesület elnöksége közhírré teszi, hogy: 1. F. hó 13-án d. e. 9 órától kezdődőleg Sz.-Udvarhelyt üsző-árverést tart. Az üszők ára utólagos féléves részletekben 4 év alatt fizetendő. 2. A szüggulya f. hó 20-án d. e. 8 órakor fog a szekelyudvarhelyi fapiacson állatorvosilag felülvizsgáltatni, felbélyegeztetni és legelőre hajtatni. Legeltetési díj tagok részére darabonként 7 K, nem tagok üszői után darabonként 9 K. 3. 13-án d. u. 3 órakor a vármegyház kistermében választmányi ülést tart, melyre a választmány tagjai ez utol is meghívotnak. Az elnökség.

Az udvari a gazdálkodó f. hó 15-én világgikiállításra a jogi az ezt bíró elnöknel me

Nehánlan, hogy a melyben mint a legelső ez igazságosban — bar ama szabályok keinek meg s a melyek hátrányára nyire is öntézkedésében nyiben sajdolgában r következték irányt, min kivánatos v

nepies áll egymással törték fel rágzó állat kerültek, mert bizony takarmánny ket gabonát legelők el péseket te szert, de nyünk sze teni, ha a nának per ből. S a legelők ké lene törel alapján e szabályren az állatok taira név a legelők gendő az közös leg gondoskod

Hogy az zős legel az csakis lajdonitha getése, g hasonló fogalom nem lehet állapotán

K

Egy nyilvános kat érzék szekelyké elemi c kora reg a fogyas sitják el

Mo az az es hogy a j kedő em lehető s telen vo árban. I véért főz a közön egy régi kénytele kompon hasznon kompon tisztessé azt sem foku kö

* közöljük,

Az udvarhelyvárosi közbirt. elnöksége értesíti a gazdálkodó közönséget, hogy a városi csorda f. hó 15 én d. e 8 órakor fog a fapiacz-téren orvosilag ielülvizsgáltatni és legelőre hajtani. Legeltetési jogát csak azon birtokok érvényesítheti, ki az ezt bizonyító igazolványt Hlatky Miklós birt. elnöknel megváltja.

Néhány szó a közös legelőkről. Tagadhatlan, hogy a mezei gazdaságnak alig van ága, a melyben más birtokosnak több kárt lehetne okozni, mint a legeltetés. Törvényhozásunk is elismerte ez igazságot, s az 1894 évi XII törvényezikben — bár rövid vonásokban — megállapította ama szabályokat, melyek a mezei gazdaság érdekében megővésére ugyszólván elkerülhetetlenek, s a melyeknek mellőzése több tekintetben nagy hátrányára lehet a birtokosoknak. De bármennyire is örvendhetünk a törvényhozás ezen intézkedésének, örömről nem lehet teljes. A mennyiben sajnálattal látjuk, hogy a közös legelők dolgában rosszul áll az egész ország, s ennek következtében állattenyésztésünk sem vehet olyan irányt, mint a minő mezőgazdaságunk érdekében kívánatos volna. Köztudomásu ugyanis, hogy a népies állattenyésztés s a közös legelők ügye egymással karöltve járó fogalom. A hol nem törték fel a közös legelőket, ott megvan a virágzó állattenyésztés is, a hol ellenben eke alá kerültek, állattenyésztésről nem is beszélhetünk, mert bizony nem pótolták a legelőt mesterséges takarmánnyal, hanem bevetették a feltört részeket gabonával. Most siratja ugyan már a nép a legelők elvesztését, s próbálgat itt is ott is lépéseket tenni az iránt, hogy legelőre tehessen szert, de legtöbb esetben sikertelenül. Véleményünk szerint a bajon csakis úgy lehetne segíteni, ha a községek olesó kamat mellett juthatnának pénzhez a közös legelők alapítása céljából. S a mennyiben ily uton sikerülne a közös legelők kérdését sikeresen megoldani, arra kellene törekedni, hogy az idézett törvény 19. §-a alapján elkészítendő törvényhatósági legeltetési szabályrendelet nemcsak a pásztorokra, valamint az állatok legeltetésénél való felügyelet módozataira nézve tartalmazzon intézkedéseket, hanem a legelők mikénti ápolására is. Mert nem elegendő az állattenyésztés szempontjából az, hogy közös legelő létezik, hanem ha már létezik, úgy gondoskodni kell azok jókarban tartásáról is. Hogy az ország legtöbb helyén a még létező közös legelők a valódi célnak meg nem felelnek az csakis a legelők elhanyagolt kezelésének tulajdonítható. Fogasolás, elhullatott trágya eltergetése, gyomirtás, műtrágyák alkalmazása stb hasonló kérdések ugyszólván teljesen ismeretlen fogalom a közös legelők tulajdonosai előtt, s így nem lehet csodálkozni közös legelőink szánalmas állapotán.

Közönség köréből.*

Tekintetes Szerkesztő ur!

Egy szomorú körülményt vagyok kénytelen nyilvánosság elé hozni, mely a székely kisgazdákat érzékenyen érinti. Az már régi dolog, hogy a székelykereszturi piacon lelkelten kufárok az élelmi czikkeket országos- és heti vásárokon a kora reggeli órákban felkapják s azokat kicsinyben a fogyasztó közönségnek később busás áron árúsitják el.

Most a május 5-iki vásárnapon megtörtént az az eset, — a mely nem megy ritka számba — hogy a juh-sajtot a székelykereszturi és vidéki üzérkedő emberek mind megvették kora reggel, meglehetősen olesó árban s a fogyasztó közönség kénytelen volt tőlük szerezni be szükségletét tulmagas árban. Ez még hagyján, mert a babot nem a levéért főzik, de még attól sem riadnak vissza, hogy a közönséget megcsalják, mert ezek az üzérek egy régi kompona sajtot kapnak 18 kilót s a kik kénytelenek tőlük venni a sajtot, azoknak egy régi komponába adnak 16 kilót s így a tisztességes haszon felül csalás utján megnyernek minden kompona sajton 4 kilót. Nem hiszem, hogy ezt tisztességes eljárásnak lehessen minősíteni; de azt sem hiszem, hogy ezt a visszaélést az elsőfoku közigazgatási hatóság meg nem tudná szüntetni.

* Az e rovatban megjelent közleményeket díjtalanul közöljük, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

tenni, mert jogkörében áll, hogy heti- és országos vásárokon az adásvétel időpontját meghatározza.

Épen ezért felhívom az elsőfoku közigazgatási hatóság figyelmét az előadottakra s elvárom, hogy a juhok elhullása következtében annyi kárt szenvedett székely kisgazdák érdekében oda fog hatni, hogy az élelmi czikkek, különösen a sajt adásvételének időpontja megállapíttassék, mert ez a gazdaközönség érdekében nagyon is kívánatos, méltányos volna.

s. t.

Gsarnok.

Rendős János főbíró ur levelei.

I.

Tekintetes Szörköztő ur!

A mijóta a jános-fali bíró irt a zujságjába, nem tudok megnyugunni. Gondolom magamba egyik eszembe, mi-jen jó volna, ha eczö életömbé én is olvashatnám a siját tudományomat nyomtatásból. A másik eszömmé meg affö-lött töprenködöm, hogy e birjaé oztán a hátam, ha valam-

mejik jedző ur ugy töszön velem is, mind a jános-fali bírónak. Hát lögyön a minek lönni ke. Ha a pénnás uraságok réám támadnának is e türöm, de én is megírok egy némőj dogot, az én kösségi bíró társaimhoz, ha a tekintetes szörköztő ur béerezet ujságjába.

Kedves barátaim, kösségi bírók!

Üsmerök egy kedves 8 esztendős gyermeköt, a ki ojan okos, hogy mindörő tud beszéni ezön a világon. Én igazán csudálom, met eczö beszél a székőj nyomoruságró, emongya, hogy nem ugy van mind régön, ma a föld se teröm, a márhának sincs ára, máczzó aszt beszél ki, hogy pusztunak az erkölcsök, nem szégyőnek a leányok és a zapák is csak ojanok, met oda agygyák gyermekökeiköt akárkinek eskünékü is, és czigán mógyára a horgos füsza alatt kötnek házosságot.

Jól mongya, jól, met ez igazán szégyön és gyálázat. Szégyön, hogy a székőj hátra fele mönyön, szégyön, hogy szégyőni nem tud, szégyön, hogy e tугya hagyni hazánkot és határáró tám vissza sem teként oda, hol apái nyugusznak, hol őt fő-nevelték, hol a ziskolába járt és imádkozni tanót.

Mindezőköt ojan szépön beszéli az a 8 esztendős gyermek, hogy a miko halgatom, hát könyvezik a szömöm és szüvem eszoru a bánat miat, met hát ki szerese hazáját, ha a székőj is it hagyja és megse sirasa?

Ha ezököt beszél eczö, máczzó meg aszt mongya, hogy a székőjér sok ur dogozni kezdött. Csinának bika sokadalmot, vaj másképen kiáltást, len magazint Székőj-Kérészturon, álitnak ojan pénzosztó hejiségöt Udvarhejön, hol a földre adnak köcsönt 40—50 esztendőre, mindezőköt és még sok mindönt azétt tösznek a zurak, hogy a székőj üjön ithon és ne mönynyön se oláországba, se ámélikába, hanem hogy hajon meg ithon, a hol születött.

Hát ha pap mondaná se mondaná szöbben, midaz aza 8 esztendős gyermek. És tü ödös barátaim, kösségi btrok, tü tугyátok-é, hogy ki ez a csuda gyermek, ki efféléköt beszél? Kitalálhatnátok, met ez a Székőj-Udvarhej nevü ujság. A mit emmond, aszt mindön székőjnek tudni kéne, de igazán monva a valót, nem kerül az nép kezibe, met igön sok hejön a jedző ur, meg a főbíró ur kezín ugy meg akad, hogy abba még a zur Isten (?) se tudna belé pilantani.

Én is megvalom hunczfut vótam egy kicsit, Sok üdön körösztü nem attam ki markambó, hogy más ne tугya aszt a sok szépöt, a mit én abbó tanótam, de hát eczö a papunk aró istentiszteletözöt, hogy a világoságot nem szabad a véka alá tönni, hanem a gyertyatartóra, hogy mindönök lásák sén azóta kitöszöm a faluházába s mondom is mindönkinek, itt s meg itt van olvasátok!

Agyátok tü is kézrő-kézre, met a ki nem olvas, az igazán vak és nehezen tугyátok vezetni. A nem tугya mi eset esik a mü megýenkbe, nem tугya ki a székőj barátja, ellensége, asse tугya kit tisztözön, kit becsözön, met nem mindön, kit urnak hinak érdömli meg a tiszteletöt. Nem biza! Eczö vót neköm is bajom egy ura. Ott ácsorogtam órákig az hivatal előt. Békopogtatam illedelmösön a miko meguntam a kün ülést és ojant rikotott neköm aza zur, hogy a fülem dobja is szinte ehasat belé. Mit akar? Ebata d...nyó... p...tya. Ájon az ajtó sorkába és fogja meg a száját...met. Héjába montam, de így...de ugy...elig kerüt réam a sor, met én csak harisnyába vótam. No csak ovasátok ezt a zujságot, aba a szörkeztő ur sokszó kiszörkeztü, hogy ki érdömli meg a fizetésit és a nép becsölésit.

Ez régösregeen nyomta má a szüvemöt és megakartam nektök mondani, de még más egyebet is megpustantok, ha réam hagattok. Sok embör azt mongya, hogy mindön ugy van jól, a hogy van. Hát e bizony nem igaz. Nincs jól, hogy a székőj hazát tud cseréni, nincs jól, hogy a koresomán hever s megisza a zeszit s kicsi keresményit, nincs jól, hogy székőj leányaink idegönbé mönve levetközük szömérmököt s miko hazajönnek ojanok, mind a ványot posztó, nincs jól, hogy szabadüdönköt a pénzfogyasztó, erköcsrontó hejön töcsük ahejet, hogy e mönnénk az olvasó társaságba. Én külömben még olvasó társaságunkat sem szeretöm. Nem bizén! Neköm héjába beszél a pap, vaj a tanító a nagy városi ujságokból históriás történetököt. Héjába mongya mi történt Kina és Jápán országokba, nekünk aszt kéne tudni először, hogy mi történik ithon, nekünk az olvasó egyletöt ekéne hogy körösztözük gazdasági önképzökörnek, hol a vezető azt tanítaná meg, hogy hogy ke műveni a földet, miko és mit ke vetni, s ha van valamink, hogy ke eladni áraba. Az ijen önképzökörbe osztán én megrendöném a Székej-Udvarhejt, met abbó mindönt meglehet tudni, a mit egy igaz székőjnek tudni ke.

Neköm ödös barátim sok mindön nincs inyömre. Asse tecczik neköm, hogy mü bírók enézzük az éfuság rettenetös karonkodását az uton való estéli rendetlenkődésit. Én, ha szögabíró vónék, nem öngedném ezököt. Megparancsónám mindön bírónak, hogy a Zisten káromlót jelenese bé hézzám. Megparancsónám, hogy a koresomán hejet ne agyanak annak se éjel se nappal, ki még a 18 esztendöt bémem tötötte.

Asse tecczik neköm, hogy a tánczokba esszevereködnek a fiatalok és egymást jól hejbe hagyák, jól el egyebuáják. Ha én szögabíró vónék, megparancsónám mindön bírónak, hogy tögyenek hézzám jelentést a tánczba való vereködésró és a zojan fiatalságnak legalább 3 kerek esztendeig nem adnék öngedéjt a tánczolásra, a mejik a tisztösseg határárt átal lépte.

Asse tecczik neköm, hogy a lakadalmokba ojan fenn módra lövödöznek a legényök. E soha jót nem hozhat. Az égyik meglövi a másikat. A pistaj durrantásra a félöskabola földözti a szeke-ret s okozhat ojan szöröncsétlenségöt, hogy a mönyaszon még kilencz hónap előtt megbetegödik. Hát én ha szögabíró vónék kitörném a nyakát ennek a becstelen szokásnak és Istenömre mondom sehut sem öngedném, hogy eléfordujon.

Asse tecczik neköm, hogy falu hejön mit csinának a betegge. Mit csinának? E hagyák, hogy nyögjön. Vízet vetnek. Onot öntenek, de a doktorhoz csak ojanok viszik, miko égyik lába má a koporsóba van, s ha a késedelem miatt má

gitteni nem tud, hát ki a hibás, ki nem tud sömmit? A doktor.

Oh, hogy a tüzes Isten nyila üsse meg a mű szokásunkat! Ha marhánk beteg, hát futunk Süköbe, vaj fősső Benazédbe és urusotassuk erősen, de feleségünk, gyermekünk nekünk nem számított annyit, mind a bihalbornyunk. Sokszó gondokozom azon, hogy a sok pap és tanító kiköt a vármegye házába békütnök követőknek, tanácskoznak-é azon, hogy hogy és miképpen kéne Etéd mógyára több kösségbe doktort telepíteni. Én az egészségért megszavaznám a pótadót még nagyobb mértékbe is. Kevesebet inám, kevesebet pipáznám s ebből kifognám a doktor fizetésit.

De most többet nem irok, met a hosszú levél unalomé válik, s oztán attól is félök, ha valamijik jedző ur Istenösön megegyebugvál, mind a jánosfali birót, de attól is félök, hogy a szörköztő ur nem vőszí fő levelemöt, pedig még máczezo is szeretném emondani a mi neköm nem teczezik a mű állapotunkbó. Kévánom, hogy jegésség lögyön veletök, hogy szógabiró és jedző haragja ne érijön, hogy végrehajtóva és zsémbös vénaszonna ne lögyön bajotok. Ezel maradok levelemöt házárva tisztölötök

Rendős János
főbiró.

Hivatalos rész.

Elveszett vadászkutva. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 6841-902. alisp. Valamennyi község elöljáróságának. A vármegye területén leendő körözés végett tisztelettel jelentem, hogy ujszékelyi Murvai Sámuel tulajdonát képező egy drb 3 éves sárgás színű vadászkutvája elveszett. Sz.-Udvarhelyen, 1902. évi május hó 6-án. D a m o s, alispán.

Felfogott bárány. Udvarhelymegye alispánjától. Sz. 6740-902. alisp. Valamennyi község elöljáróságának. Közhirre vétel végett értesitem, hogy Rugonfalva községben folyó évi április 23-ától egy 5 napos fehér kis bárány felfogva tartatik. Sz.-Udvarhelyen, 1902. évi május hó 6-án. D a m o s, alispán.

Apró hirdetések.

rovathan minden szót 4 filléért, vastagabb betűvel 8 filléért kizár a kiadóhivatal.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Ferenczel Gyulánál kaphatók.

Legfinomabb cukrászsütemények mindenkor friss minőségben kaphatók Ernszt György cukrászatában Székely-Udvarhelyt. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek.

Féláron. Egyszerű könyvszekrény, eseléd-ágy, konyhaasztal s egyéb apróságok féláron eladók. Czim a kiadóhivatalban.

Eladó háztelek a rajta levő épületekkel, a többet ígérőnek f. évi május h 19-én d. e. 9 órakor a helyszínén tartandó magán árverezés útján. Részletes értesítés szerezhető a Vár-utca 443. szám alatti lakházban. 3-3.

Boreladás. Balavásári és küllömenti finom, valódi új- és ó- asztali borok kaphatók — 17—20 forintjával 1 hecto-500 hectoliterig — Balavásáron Dr Hersch Jakabnál.

Előnyomda-áthelyezés. Van szerencsém úgy a helybeli, valamint a vidéki nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy előnyomda üzletemet a Ferenczy Károly-féle házból az özvegy Likmann Ignáczné házába (alsó Kossuth-utca, tekintetes Licht Gyula m. kir. állatorvos ur udvarában) helyeztem át. Tisztelettel: özv. Jedynakiewicz Teréz és leánya Adél.

Eladó. A Kossuth-utca 10. számú épületes belső telek, rendezett nagy gyümölcsös kerttel, örökáron eladó. Értekezhetni a tulajdonossal.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Az „Oroszlánhoz“ Székely-Udvarhelyt.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a helyi piacon egy a mai kor igényeinek megfelelő

FÜSZERKERESKEDÉST

nyitottam. A fűszerszakmába vágó összes áruk, a legkitünőbb minőségű aradi lisztek minden számban.

Finomított cukor, kávé, rizs, kásák, mindennemű gazdasági- és veteménymagvak, államilag ölmozott arankamentes lóhere-, luczerna-, obendorfi répamagvak. Az idény beáltával zöld főzelékek, u. m.: saláta, karfiol, zöld-bab stb., stb. a legolcsóbb napi áron.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, vagyok

kitünő tisztelettel:

SZABADY JÁNOS.

6-12

Kitünő minőségű áru a jelszavam.

„KEGYELET“

disztemetkezési intézet

Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,

Barcsay Károly

divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászba vonását is vállalja. Hullákat exhumáltat s bárholman elszállítat. Raktárt tart fa- és ércz-koporsókból, szemfódelek-, párnák-, szalagok- és egyéb gyászkelelekből mindig nagy választékot. Új gyászkocsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Főelve: olcsó és pontos kiszolgálás. 17-52

Hazai ipar! Szolid munka! Olcsó ár!

ALBERT PÉTER

kovács-mester

Székely-Udvarhely Kossuth-utca 74.

Állandó raktárt tart

legjobban elkészített és legkülönbözőbb kivitelű modern

KOCSIKBÓL.

Használt kocsikat becserél, vagy kijavít a legpontosabban, szolid kivitelben és olcsó arak mellett.

Obendorfi répamag és angol perjefümag.

Mélyen tisztelt háziasszony!

Bátorkodom becses tudomására hozni, hogy az elismert legjobb minőségű

aradi lisztek

állandó nagy raktárt tartok, valamint a fűszerszakmába vágó összes áruk nagy választékban vannak raktáron, ugyszintén mindennemű gazdasági- és veteménymagvak a legolcsóbb áruk szerint számíttanak.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, vagyok

52-9

teljes tisztelettel:

Tibád Ignác.

államilag ölmozott lóhere- és luczernamagvak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Szám 37-902.

Hirdetmény.

A nagygalambfalvi áll. iskola gondnoksága a helybeli menedékház vezetőnöi állomására ezennel pályázatot nyit. Fizetése havi 40 korona.

Felkéretnek azok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket, eddigi szolgálataikat igazoló bizonyítványukat kérésük kíséretében, Kányádi Miklós gond. elnök urhoz **foljó évi május 25-ig adják be.**

A gondnokság megbízásából.

Nagy-Galambfalva, 1902. április hó 28-án.

BEKE ALBERT,

1-3

áll. isk. igazgató-tanító.

33-1902. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A h.-recesnyédi unitárius egyházközség tem. ploma kijavítását árlejtés után akarja kiadni; az árlejtés **f. évi május hó 25-én d. u. 2-6 óráig** fog megtartani. Kikiáltási összeg: kilencszáz (900) K, melynek 10 százaléka árlejtés megkezdése előtt bánatpénzül leteendő. Bővebb felvilágosítás az egyházközség lelkészi hivatalától kapható.

Az egyházközség nevében

H.-Recesnyéden, 1902. május 5-én.

BÉRES MIHÁLY,
gondnok.

GÁL JÓZSEF,
Iclkész.

Épület- és butorasztalos.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy mindennemű azasztalos iparba vágó munkálatokat elvállalok, így jutányos áron és szolid kivitelben készítek szoba- és konyha-berendezéseket, gazdasági felszereléseket, épületek padolását, ajtók és ablakokaj való felszerelését különösen ajánlom remek művű íróasztalaimat könyv- és írományállványaimat. Községi jegyzői és bírói irodák teljes berendezését. Jutányos árak, izléses munka!

Szekely-Udvarhelyt, Szombatfalvi-utca. (Saját házámban.)
50-53

BIRÓ FERENCZ.

BETEGH PÁL

könyv-, papír-, író- és rajzszersz. kereskedése.

Allandó nagy raktár:

Könyvnyomtató és könyvkötő ü z l e t.

Könyv- s ujságkiadó vállalat.

„Szekely-Udvarhely“ szerkesztősége és kiadóhivatala.
„Nagy-Küküllő“ kiadóhivatala Székely-Udvarhelyt, Kossuth-u.

Egyházi,
Községi,
Ügyvédi,
Tanügyi,
Körjegyzői,
Szolgabírói.

Végrehajtói s más hivatalos és magánügyi nyomtatványokból, iskolai és irodai felszerelések-ből. Vidéki megrendeléseket gyorsan és lelkiismeretes kiszolgálással teljesít.

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP.

Horgony - Pain - Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmaztatik köszvénynél, csúznál és meghűléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony“ védjeggyel és a „Richter“ czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Raktár: Nagysolymosi Kocz Ármin gyógyszerertára Székely-Udvarhelyt. 20-29

Egyedül valódi angol Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam aus der „Walden“-Apothek A. Thierry in Pregrada bei Rehietsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebb bajokat. 2. Kitérő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggatásokat a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégnyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra, rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetekben megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamistól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. karto- nitokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel Szétküldés csak előfizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, tolvábbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont- evesedéseknél, vágás szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinővés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgyűlés, a lábnek járásközben tör- ként kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi ki- sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összegre előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek minden- kit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal- Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulthatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékeesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segitenek és ered- ményel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszonátalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett tel- jesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshető- ségekre készenlében kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és ezimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár Budapest Török F. gyógyszerertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy- tárában és Bécsben Hradý L. gyógytárában.

B

Grünwald Albert
butorkereskedő
Brassó,
Kapu-u. 47-49.
Legnagyobb
butoraktár
a Reinhart Fülöp
aradi butorgyáros
hírneves
készítményei
gyári áron.

U

30 hálószoba
30 ebédlő
50 szalon és
több uriszoba
barock,
renaissance,
secessió és
ónemet stílusban
állandóan
raktáron van-
nak.

T

Nagy válasz-
ték szalon- és
futó szőnye-
gekben.
Párisi, berlini,
brüsseli stb.
selyem, pe-
luche szöve-
tekben.

O

Kezkesedik
kitérő minősé-
gért,
rendkívüli
olcsó árak mellett.
Vidéki
megrendelések a
legpontosabban
eszközöltetnek.

R

Szám 3267-902. szb.

Arlejtési hirdetés.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járás főszolgabírója közhírré teszi, miszerint Székely-Udvarhely város mellett fekvő Bikafalva község határában és belsőségén végig folyó Hodgya patak szabályozási munkálatai végre fognak hajtatni. A munkát áll a vármegyei Alispáru ur által 5465-900. szám alatt engedélyezett 1700 folyóméter hosszú, kavicsbordalékkal megtelt patak meder kitakarításából, 4255 köbméter összes tervezet földmozgósítással, továbbá az új mederbe

11 drb fenék-biztosító gátnak létesítéséből, a mely munkálatok 1700 K. összegerejéig vállalkozó által létesítendők. Fennirt munkálatok végrehajtásának biztosítása végett irodámban (Székely-Udvarhely megyeház) 1902. évi május hó 16-án d. e. 9 órakor árlejtést tartok s felhívom a vállalkozni akarókat, hogy írásbeli zárt ajánlataikat fennirt munkálatok végrehajtására nézve a nevezett nap d. e. 9 órájáig hivatalomban a hivatalos órák alatt 200 K bálnatpénzzel együtt zárt borítékban „ajánlat a bikafalvi Hodgya patak munkálataira” czim alatt benyujtsák. Később beérkezett ajánlatokat figyelembe nem fogok venni. A benyujtott ajánlatba

kiteendő, hogy a föld (kavics) mozgósítást köbméterenkint hány fillér, a műtárgyakat pedig darabonként hány korona értékben hajlandó felvállalni? A benyujtott ajánlatok közül szabadválasztás jogát tekintet nélkül a megajánlott egységárakra, nem különben a beérkezett összes ajánlatok el nem fogadása s a zárt írásbeli ajánlatok felbontása uráni esetleges szóbeli árlejtés megtartásának jogát magamnak fenntartom. A vállalati szerződés mintája és a műszaki tervek a főszolgabírói hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Székely-Udvarhelyt, 1902. május hó 7-én. DR DEMETER LŐRINCZ, főszolgabíró.

REMEKIRÓK KÉPES KÖNYVTÁRA. A MAGYAR ÉS A VILÁGRODALOM KÖNYVESHÁZA SZERKESZTI: RADO ANTAL. LAMPÉL ROBERT (MODIANER F. ÉS FIAI) Csáskirudvari könyvkereskedés kiadása. Ár: Díszkötésben: 250 kor. Gyűjteményből megjelent már hét kötet: 1. PETŐFI SÁNDOR, összes költeményei. 2. W. KISFALUBY SÁNDOR, összes költeményei. 3. SZABÓ PÉTER, összes költeményei. 4. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 5. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 6. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 7. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. A gyűjteményből megjelent már hét kötet: 1. PETŐFI SÁNDOR, összes költeményei. 2. W. KISFALUBY SÁNDOR, összes költeményei. 3. SZABÓ PÉTER, összes költeményei. 4. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 5. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 6. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 7. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. A gyűjteményből megjelent már hét kötet: 1. PETŐFI SÁNDOR, összes költeményei. 2. W. KISFALUBY SÁNDOR, összes költeményei. 3. SZABÓ PÉTER, összes költeményei. 4. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 5. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 6. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei. 7. W. MOLNÁR PÉTER, összes költeményei.